

İŞÇİ EYLEMLERİ GEÇİCİ Mİ?

Aydınlık Gazetesi, 31 Ağustos 2015

Yıldırım Koç

Geçenlerde bir işçi toplantısında Bursa'da başlayan ve yayılan eylemleri değerlendirdik. İşçilerden biri, bu eylemleri 15-16 Haziran 1970 eylemi ve 1989 yılındaki Bahar Eylemleri ile karşılaştırmamı istedi ve günümüzdeki eylemlerin geçici olup olmadığını sordu. Bu soru gerçekten önemli. Son dönemin işçi eylemleri, zamanını şaşırılmış ve erken açan bir çiçek mi, baharın habercisi mi?

15-16 HAZİRAN VE BAHAR EYLEMLERİ KALICI OLAMADI

15-16 Haziran 1970 eylemleri çok önemliydi; ancak arkası gelmedi. Çok sayıda öncü işçi işten atıldı. Engellenmeye çalışılan kanun tasarısı TBMM'de kabul edildi. Aynı yıl sonbaharda Çukurova bölgesindeki işçi eylemleri de yenilgiyle sonuçlandı. Günün şartları, 15-16 Haziran eylemlerinin daha ileri bir noktaya taşınması açısından uygun değildi.

1989 yılındaki Bahar Eylemleri de çok önemliydi. İlk kez yüzbinlerce kamu sektörü işçisi hep birlikte sokaklara çıktı. İlk defa, "işçiler birleşin, iktidara yerleşin" sloganı atıldı. 1990 ve 1991 yıllarında da hem özel sektör işçileri, hem de kamu sektörü işçilerinin eylemleri devam etti. Ancak daha sonra epeyce uzun bir nispi sessizlik dönemi başladı. Bu yıllarda eyleme geçenler, özelleştirmelerden zarar gören veya görececek olan işçilerdi. Bir de kamu çalışanlarının eylemleri oldu.

1989-1991 döneminin yoğun işçi eylemlerinin ardından işçilerin büyük ölçüde sessizleşmelerinin nedeni, 1980-1989 dönemindeki gerçek ücret kayıplarının fazlasıyla geri alınabilmesiydi. 12 Eylül sonrasının hak kayıplarının tümü geri alınmadı; ancak gerçek ücretlerdeki düşüş fazlasıyla telafi edilebildi. Bu dönemdeki eylemlerin öncelikli amacı, özelleştirmelerin ve taşeronlaşmanın önlenmesi, sosyal güvenlik alanında Dünya Bankası'nın dayattığı politikaların engellenmesiydi. Bu politikalardan doğrudan etkilenenler dönem dönem mitingler yaptı; ancak sorun yine mevcut sistem içinde bir uzlaşmayla veya yenilgiyle sonuçlandı.

2015 EYLEMLERİ FARKLIDIR

Şimdiki durum farklı.

Kapitalizmin tarihinin üçüncü küresel krizi 2008 yılından beri yaşanıyor. Sözde, krizden çıkılıyordu. Her geçen gün yeni kriz haberleri geliyor. Çin'deki gelişmelerin ardından birçok ülkenin borsalarında büyük çöküşler yaşandı. Bunların arkası gelecek. Yine birileri krizden çıkıldığını ileri sürecek; yine bir süre sonra bunların yanıldığı anlaşılacak.

Ayrıca Türkiye'de yıllardır uygulanan politikalar sonucunda Türkiye ekonomisi tıkanı. Ekonomik gelişmenin motoru olarak kullanılan inşaat sektöründe büyük sorunlar yaşanıyor. Borçlanmada sınırlar aşıldı.

Dünya ekonomisindeki olumsuzluklarla Türkiye ekonomisinin kendi olumsuzlukları örtüştü.

Diğer taraftan, yıllardır düşük ücretlerini fazla mesaiyle ve kredi kartı/tüketici kredisi ile tamamlayan insanlar da artık tükendi. İhtiyaçlar artıyor; gelirler artmıyor. Kredi kartı ve tüketici kredisi borç ödemeleri de aylıkların önemli bir bölümünü götürüyor. İcralık işçi sayısı hızla artıyor. İnsanlar borçla aldıkları evlerini ve arabalarını kaybetmeye başlıyor.

Bunlara ek olarak, sağlık hizmetlerinden yararlanmanın giderleri de arttı.

Dövizdeki yükselmeyi enflasyon izleyecek. Enflasyon oranları yükselecek. Toplu sözleşmelerde enflasyonla bağlantısı kurulmamış ücret artışları varsa, gerçek ücretlerde ciddi düşüşler meydana gelecek.

İflas eden veya durumu kötüleşen işyerleri işçi çıkaracak.

PKK'nın saldırıları ekonomik krizi daha da derinleştirecek.

Siyasi kriz de derinleşiyor.

2015 yılının eylemleri, erken açan bir çiçek değil.

Bahar geliyor; bahara hazırlanalım.